

POŚLANIEC

POLSKO-KATOLICKIEGO KOŚCIOŁA

MESSANGER OF POLISH CATHOLIC CHURCH

Tygodnik poświęcony sprawom religijnym, społecznym i naukowym.

Rok I.

Newark, N. J., Niedziela, dnia 16go Grudnia, 1923 r.

Nr. 9.

Copy 3 cents.

Pojedynczy Nr. 3 centy.

PRZEDPŁATA: ROCZNIE \$2.00 — PÓŁROCZNIE \$1.00.

KS. JÓZEF ZIELONKO, Wydawca.

JAKĄ POWINNA BYĆ SZKOŁA?

Pomimo, że Polacy w Ameryce mają przeszło tysiąc parafialnych szkół, uczonych polskich jest bardzo mało. — Ci wszyscy uczeni co są, to nie zasługują szkoły parafialnej lecz państwowych zakładów naukowych. Ponieważ państwowe zakłady naukowe dają ogólną i całkowitą wiedzę, poco marnować czas i pieniądze w szkołach tych, które wydają dyplom do wygarniania popiołu lub zmiatania ulicy?

Przypatrzmy się żydom. Żydzi korzystają li tylko z zakładów naukowych wszędzie, gdzie są. Dlatego też że mają wiedzę, są wszędzie na pierwszym miejscu. Żydzi kontrolują wszystko. Kapitał w ich rękach, sądownictwo, medycyna, palestra, manufaktura, szkolnictwo, kontrolowane jest przez żydów. Gdyby żydzi byli tylko w szkole parafialnej napewno tyle by mieli co i Polacy. Żydzi potrafili wiedzę i solidarnością opanować niemal cały świat. Żydzi wiedzą o tym największym skarbie to o zdobyciu wiedzy. A jako rozumni, to niewydają milionów na szkoły parafialne, lecz za pełnią szkoły państwowe czyli unaradawiają szkoły tam, gdzie są; Najprzód się sami uczą, a po kilku latach już uczą innych.

Może sobie ktoś kpić z żydów, ale musi im służyć, u nich pracować, u

nich kupować, przez nich być leczonym w chorobie, u nich się uczyć i przez nich być sądzonym jak coś przeskrobie. Żydzi są wszystkim i po nad wszystkim, bo Żydzi mają naukę. — Żyda ze szkoły kijem nie wypędzisz, zaś Polaka, ciężko do szkoły dostać. Żyd jest mądry i bogaty — Polak odwrotnie.

Dla czego?

Żyd zna wartość nauki i tę naukę przyswaja i wchłania w siebie niepytając się do kogo budynek należy. — Polak patrzy tylko na to, aby była duża szkoła i żeby była na „zymaskigu” biskupa zapisana i pod „zym” należała, to wtenczas dopiero wie, że to szkoła. Szkole państwowej, która mu daje czystą wiedzę i prawo do wszelkich dóbr — nazywa „pogańską” szkołą. Szkołę zaś tę, która z jego dzieci robi nieuków i ignorantów, nazywa prawdziwą szkołą. Dlatego też czteromilionowa rzesza polska w Amery-

HILL TEATR

SPRINGFIELD AVENUE,
przy zbiegu So. Orange Ave.

5 WSZYSTKICH GWIAZD
Wodewil i Ruchome Obrazy

Poniedziałki i Czwartki zmiana programu.

od 1 p. p. do 11-ej wieczór.

ce, jest lekceważoną i poniewieraną bo niema czem się okazać.

Polacy sprzedali swój spryt, swój mózg, swoje zdolności, swój dorobek, bo 1000 milionów dolarów w budynkach parafialnych rzymskim księżom. Przeszło tysiąc polsko-rzymskich księży bogatych, wypasionych, opływają jak pączki w maśle, automobilami rozbijają się po ulicach, nawet psów potrafią lepiej uczyć, aniżeli swoich parafian. Im, to jest księżom rzymskim, potrzebną jest szkoła parafialna aby dla nich wychowywała prawdziwe, potulne posłuszne owieczki, — obrośnięte w dobrą wełnę. Ludowi polskiemu jest potrzebną szkoła, któraby dała wiedzę, a z wiedzą dobrobyt i szczęście ogólne. O taką szkołę, powinni się Polacy wszędzie, gdzie są postarać

D. C. N.

—o—

O RÓŻNYCH SEKTACH I RELIGJACH.

Powieść o stworzeniu, jest to myt słoneczny ku wywyższeniu i chwale Marduka. Marduk staje się królem bogów; jemu są powierzone tablice przeznaczeń, jako nagroda za zwycięstwo nad smokiem — i pierwsza uroczystość zukumku, poświęcona Mordukowi — odbywa się w niebie. — Poemat kończy się dytyrambem na cześć boga wiosny i Babilonu. Treść poematu jest taka: Anu, Bel i Ea tworzą pierwszą trójkę, gdyż starsi bogowie, prócz Ansara, znikają w czasie akcji. Na początku była otchłań Tiam-at

Zobacz Bertl's

Przedświadczać Wystawę
DJAMENTÓW, ZEGARKÓW I
WSZELKIEJ BIŻUTERJI

Nie mamy na składzie żadnych bezwartościowych rzeczy. Jesteśmy czwartą generacją, która obsługuje klientów zawsze z wielkiem zadowoleniem

NORBERT BERTL

46 SPRINGFIELD AVENUE

MALT and HOPS

Soki do bezalkoholowych napoi, żyto, jęczmień i inne produkty.

118 SO. ORANGE AVENUE

H. WISZNIEWSKA

do sprzedania

POLSKA RESTAURACJA

20 JONES STREET

134-AKROWA FARMA — \$2,200
45 akrów uprawnej, urodzajnej ziemi, reszta las i pastwisko; 11-pokojowy dom, sad owocowy, stodoła, stajnia i 5 innych budynków; potrzeba tylko \$700 gotówki, reszta na łatwe spłaty.

REV. W. J. PAWŁOWSKI

151 — 5th AVE., NEW YORK, N. Y.

Phone Mitchell 1389

„PUBLIC MEAT MARKET”

J. CZECZERKO i S. KLIMKO, właśc.
Świeże mięso i prowinja w wielkim wyborze. Za dostarczenie do domów nic nie liczymy.

142 SO. ORANGE AVENUE

S. ZBOROWSKA

do sprzedania

Grosernia z buczernią i Owocarnia.

259 FERRY STREET

J. ZUSCSAK

Polsko-Słowiańska

GROSERNIA I BUCZERNIA

244 FERRY STREET

Tel. Mulberry 5074

E. Y E S S E

BUZERNIA I GROSERNIA

167 WILSON AVE.

(bibl. Tcom), morze-chaos. Pierwsza para bogów Lahmu i Lahamu powstała w chaosie, a po nich Ansar i Kisar (niebo i ziemia); z nich narodzili się inni bogowie, trójca, Marduk, syn Ea. Chcą oni zbudować świat harmonijny, co wywołuje walkę z mrokiem pierwotnym Tiamat; po jej stronie stoi Kingu oraz 11 potworów. Marduk występuje przeciw Tiamat, a pomocnikiem jego jest Gibil—ogień—światło, gdy Kingu — to ogień piekielny, niszczący. Bogowie pierwiastkowo są przerażeni walką, co im grozi, ale gdy Marduk się ofiarował i gdy wykazał swą moc wojowniczą i potęgę twórczą, nadano mu najwyższe stanowisko wśród bogów. Za pomocą narzędzi cudownych (grzmotu, błyskawicy, piorunu) zgładził Tiamat i Kingu'owi odebrał tablicę przeznaczeń. Poczem Marduk rąba ciało Tiamat i z ciała jej tworzy wszechświat. Tworzy gwiazdy, czas, ziemię, ludzi i miasta jako siedzibę świątyni. Powieść o stworzeniu istnieje w różnych odpisach i wariantach; niestety cegły nadlamane. Bądź jak bądź widać, że różne szkoły kapłańskie miały różne wersje tej powieści.

Potop stanowi część poematu o Gilgamesu. Um-Napistim zwany też Hasisatra „bardzo mądry” jest bohaterem potopu. Przyczyna potopu jest w legendzie babilońskiej niewyraźna; można ze zniszczonych wierszy domyślać się, że spowodowały go grzechy miasta Surripak, gdzie urodził się i żyje Um-Nap-Ea odkrywając tajemnice potopu Um - Napistimowi, wbrew woli i wiedzy bogów — i radzi mu zbudować okręt, oraz zgromadzić w nim różnych zwierząt po parze, zboże i majątko swoje. Nadchodzi potop; bogowie nawet przerażeni kryją się — Sześć dni i nocy pada deszcz — i cały rodzaj ludzki ginie. Wreszcie arka za trzymuje się na górze Nisir. Um-Nap otwiera i wypuszcza gołębia, a potem

Telefon Mitchell 1655

JULIAN DEMKÓW

Sprzedaje Farmy, Loty i Domy

58 MORTON STREET

Telefon Market 7239

JÓZEF ROTH

Polsko-Słowacki Pierwszorzędny

MĘSKI KRAWIEC

Czyszczenie, prasowanie i reperacja
naszą specjalnością.

132 WEST STREET

między Montgomery i W. Kinney

Telefon Branch Brook 9873

„THE ARMORY STORE”

J. NIEMCZYK, właśc.

Polska GROSERIA i DELIKATESY

Ładne napoje i przekąski zawsze
na składzie.

173 SUSSEX AVE.,

Róg Jay St.

Tel. 9109 Market

POLSKI DENTYSTA

Dr. B. B. MATZ

41 BROOME STREET

róg Springfield Avenue.

S. PŁATEK

ODNAWIA i REPERUJE MEBLE

Robota gwarantowana. Ceny niskie.

243 COURT STREET

Telefon Market 9920

National Furniture Co.

Wielki Wybór

MEBLI I PIECÓW

Za Gotówkę i na Spłaty.

Ceny umiarkowane. Grzeczna obsługa.

93-95 SPRINGFIELD AVE.

jaskółkę, ale te wracają; wreszcie wypuszcza na trzeci dzień kruka i ten już nie wraca. Wówczas Um-Nap i wszyscy mieszkańcy arki — wychodzą i Um-Nap. składa ofiary bogom na szczycie góry. Bogowie jak muchy zlatują się dokoła ognia z rozkoszą go węsząc i wdychając. Bel, który sam ten potop zesłał, przybywa także i widzi, że jeden człowiek uszedł śmierci. Ea go uspakaja. Nie można jednak zmieniać przeznaczeń. Um-Nap. oraz jego rodzina otrzymują nieśmiertelność i przeniesieni zostają daleko na wyspy szczęśliwe.

Kosmogonia babilońska rozróżnia świat niebieski „Ams”, świat ziemski „Bel” i świat podziemny „Ea”. Ziemia (góra ziemi) na kształt obróconej boki okrągłej. Pod ziemią jest kraina umarłych. Wklęsłość to morze, królestwo Ea. Całość otacza wąż-ocean. Dwie góry — wschodnia i zachodnia — zamykają bieg oceanu. Ocean niebieski oddziela ziemię od nieba.

D. C. N.

Kościół Polski Katolicki przy zbiegu ulic Wilsey & Warren. — Nabożeństwa w niedzielę o godzinie 10:30 przed południem.

S. SITKO

Polski Skład Singera Maszyn do Szycia za gotówkę lub na miesięczne spłaty, zarazem przyjmuje reperacje.

54 JONES STREET

32 LATA ISTNIEJĄCY BANK
EMIL GERMANUS
WYSYLKA PIENIĘDZY DO POLSKI
W DOLARACH. — SPRZEDAŻ KART
OKRĘTOWYCH NA WSZYSTKIE
LINJE.

mówimy po polsku.

97 MERCER STREET

WL. HUSAKOWSKI

SKŁAD WĘDLIN

— i —

WYRAB MIĘSA

239 COURT STREET

J. K. TAMOWSKI

POLSKA GOSPODA

25 BROOME STREET

HENRYK SŁAWEK

POLSKI ZAKŁAD ARTYSTYCZNO-
FOTOGRAFICZNY

142 Ferry St.,

przy Monroe St.

A. AGIŃSKI

Stalowe Litery, Numery, Pieczęcie
Stalowe i Gumowe, Odznaki i
Miedziane. „Czeki.”

224-226 MARKET STREET

5-te piętro.

DOBRE I TANIE OBUWIE

dla całej rodziny, można zakupić w
znanej ogólnie firmie

KRAEMER i MEYER

172 SPRINGFIELD AVE.

Telefon Market 4897-4898.

K. E. NAROŻNIAK, Kupiec Komisowy

HURTOWNY SKŁAD KARTOFLI, KAPUSTY, JARZYN I OWOCÓW.

Dostarczamy do sklepów i sprzedaż na miejscu.

COMMERS STREET, FARMER'S PLAZA

JAK WYGLĄDAJĄ CUDĄ POD CZĘSTOCHOWĄ I NAD WISŁĄ.

Gdy za czasów Jana Kazimierza Polska gnębiona przez jezuitów i powolne narządzie tychże ich wychowanka Jana Kazimierza króla Polski, który więcej kochał papieża i Rzym aniżeli polski lud i Polskę.

Jan Kazimierz swoją służalczością wobec Rzymu sprawił to, że kozaczyzna się zbuntowała i oderwała od Polski. Szwedzi pod Karolem Gustawem pod protekstem zmuszenia Jana Kazimierza, aby zaprzestał używać tytułu króla Szwecji, zabrali prawie całą Polskę. Elektor Brandeburski zagarnął pod swoje panowanie Prusy Królewskie. Rzeczpospolita Polska jesienią 1655 roku przestała istnieć jako państwo. Litwa i Ukraina były pod władzą cara, Polska — Szwedów, a Prusy — Brandenburgii.

Pod nowymi władcami niebyło dobrze Polakom, poczęli myśleć o wypędzeniu najeźdźców. Masy chłopskie oddawna wzburzone, całą złość obróciły na Szwedów. Wszędzie tworzyły się oddziały chłopskie z cepami, kłonicami i kosami napadające i wycinające oddziały szwedzkie. Ruch ten chłopów wywołał ogólne powstanie polskie. Za chłopami ruszyła szlachta. W Wielkopolsce szlachcic Zegocki, w Małopolsce Czarnecki i marszałek Lubomirski na Litwie, hetman polny Golewski i wojewoda Witebski Sapieha. Wkrótce opuścili Szwedów wojska koronne wraz z obu hetmanami. Pod naczelnym dowództwem Czarneckiego zdobyto Warszawę. Rakoczy

ZAUBER'S DEPARTMENT STORE

Wielka wyprzedaż po zniżonych cenach, z powodu usunięcia się z interesu różnych towarów

108 WILSON AVE.

róg Ann

Tel. 5737 Market

CHARLES F. KRAYL

Wielki wybór lalek i wszelkich dziecięcych zabawek. Niskie ceny.

92 HAMBURG PLACE

Pozdrowienie Czytelnikom „Pośtańca”

SĘDZIA POKOJU I NOTARJUSZ

A. COHEN

231 COURT STREET

JAKÓB ZATOR

POLSKA RESTAURACJA

Smaczne obiady i kolacje. Ceny niskie

215 COURT STREET

S. RUTYNOWSKI

POLSKA RESTAURACJA

„Lunche” do fabryki. — Ceny niskie.
Smaczne śniadania obiady i kolacje.

144 HOWARD STREET

HILARY STEP CZUK

Sędzia Pokoju, Notariusz i Specjalny Policjant.

BIURO REALNOŚCIOWE I ASEKURACJA

103 WALLACE STREET

został pobity na głowę. Elektor Brandeburski za zwolnienie od lennictwa zwrócił się przeciw Szwedom 1657 r. Szwedów Czarnecki gonił aż do Danii i Polska została wolną.

Aby nieuczcił chłopów za ich wierność i poświęcenie i bohaterstwo w obronie Polski — częstochowscy zakonnicy napisali książkę o cudach, że to Matka Boska wyślukła Szwedów za to, że chcieli mnichów wykurzyć i ich nagromadzone skarby im zabrać. Do dziś dnia lud polski tumanią częstochowskim cudem, aby tylko chłop się niedowiedział o tem, że to jego cepy, kłonicie i kosy wyprawiły z Polski Szwedów do Szwecji — że dziś chłop jeszcze o tem nie wie — niema i czemu się dziwić, bo mu o tem nikt nie powiedział. Tak wygląda częstochowski cud.

Cud nad Wisłą jest trochę inny, bo wszyscy go mają przed oczyma. Aby się stał cud Wisły cudem, potrzeba było około trzy miliony polskich żołnierzy dobrze uzbrojonych i tak potężnych wysiłków całego narodu polskiego, że nawała bolszewicka musiała się zatrzymać, szeregi połamać, trupami pola i rzeki zalać, a wreszcie pod naporem sił polskich cofnąć się tam, — skąd przysła.

Aby obniżyć wartość tego zwycięstwa polskiego żołnierza i Polskiego ludu. Niewolnicy rzymscy szukają ko goś komuby mogli te zasługi przypisać. Ponieważ francuski generał Weygand odrzucił ofiarowany mu zaszczyt — wynaleziony cud Wisły i Matkę Boską. Ani Wisła ani Matka Boska nie przemówią i niezaprotestują. Ani też książki ocalej prawdzie pisać nie będą. Matka Boska w niebie a chłop tam nie może za życia (a pewno i po śmierci) się dostać i o prawdę zapytać. Wisła jako rzeka, mówić nie może, zresztą niestoi w miejscu, ale warto do morza płynię.

Tel. 6149 Market

ADOLF KLEIN

wybór mebli, pieców i nakryć na podłogę za gotówkę i na łatwe spłaty dla każdego.

Mówimy po polsku.

126 SPRINGFIELD AVENUE

Telefon Bigelow 2553

Kupuj Farby, Ścienny Papier, Drabiny w znanej firmie S. Grunt.

Dajemy zniżkę 10 procent każdemu kto przyniesie ze sobą niniejsze ogłoszenie

S. GRUNT

317 SPRINGFIELD AVENUE
blisko Morris Ave.

J. CZERNY

**POLSKO-SŁOWIAŃSKA GROSERIA
I DELIKATESY**

Zawsze świeże na składzie.

133 HOWARD STREET

LEON GÓRSKI

**BIURO REALNOŚCIOWE
I GOSPODA**

123 BELMONT AVE.

J. KONDRAD

Sprzedaje Domy, Farmy, Grosernie.
Na Składzie Gramofony, Rekordy, Maszyny do Szycia. Wszelka Reperacja.

145 BELMONT AVE.

ALFONS DYCHDALEWICZ

SKŁAD WĘDLIN I WYRĄB MIĘSA

33 WEST STREET

róg Mercer Street

Robią księżulki cuda na poczekaniu. Mogą głupi lub mądrzy wto wierzyć lub niewierzyć, ale cud jest i księża na nim robią dobry interes. —

Przypomina mi się bajeczka o jednym leniwcu, który aby nigdy nie nierobił, udawał wielką miłość wobec swojej żony. Gdy miał zawitać nowy gość do jego domu, to leń, aby niepomódz swojej chorej żonie, leżał w łóżku i stękał. Gdy położono przy nim nowonarodzone dziecko, to wszystkim pokazywał i opowiadał jakie to on dziecko wydał na świat...

Rzymscy księża tę bajeczkę lubią naśladować, dla narodu polskiego nie nierobią a z wszystkich dóbr polskich korzystają. Naród ciemnia, ogłupiają, uczą kłamstwa, obłudy, bo to co naród uczyni swoim wysiłkiem przypisują komu innemu.

MISJE DAWNIEJ A TERAZ.

Przewodniczyli nabożeństwu pogańskiemu, palili kadzidła na cześć bożków, co mu nie przeszkadzało też miewać kazania do Chrześcijan, obsadzać duchownymi chrześcijańskimi wakującą posadę przy domach modlitwy, gościć kłócących się duchownych o zyski, a nawet o liczbę wiernych. On też, jako pogańskiej religii głowa, a rządca potężnego rzymskiego państwa przewodniczy zgromadzeniu duchownych Chrześcijańskich w Nicei w 325 roku. Na zgromadzeniu tem, zwanem dzisiaj Soborem, Synodem, a z łacińskiego Concilium, Konstantyn pilnuje czystości wiary Chrześcijańskiej, nie będąc sam chrześcijaninem, bo dopiero w roku 337, jak niesie podanie i to wątpliwe w dodatku, przyjął podobno Chrzest Święty na łożu śmierci.

D. C. N.

S. KOZUBAL

SKŁAD WĘDLIN I WYRĄB MIĘSA

102 SO. ORANGE AVENUE

Telefon Bigelow 1567

Dr. Victor Holtzman

CHIRURG-DENTYSTA

Dobra robota gwarantowana na 15 lat.

Ceny umiarkowane.

Mówimy po polsku i po rusku.

285 Springfield Avenue,

Cor. Sayre St.

GOSPODA „POD ŻŁOTYM UŁEM”

M. Cwikowski i F. Stankiewicz

92 BELMONT AVENUE

D. ORGO I SYNOWIE

KWIATY I WIENCE

na wszelkie okazje. Ceny przystępne.

141 FERRY STREET

WM. PAZUK and CO.

BUTCHER and GROCER

21 BOYD STREET

Tel. Mulberry 4947

NEW JERSEY SALES STORE

JOE BALSAM, właśc.

Hurtowny i Detaliczny Skład
wszelkiej galanterji.

231 MARKET STREET

W. HOPANOWICZ

POLSKO-RUSKA AGENCJA

Sprzedaż biletów okrętowych na wszystkie linje; wysyłka pieniędzy w dolarach; oraz biuro realnościowe.

245 COURT STREET

Zrobisz Sobie i Swojej Rodzinie **PREZENT NA ŚWIĘTA** gdy zakupisz

O b u w i e

w znaym z niskich cen i grzecznej usługi polskim sklepie

STAR SHOE COMPANY

255 SPRINGFIELD AVENUE

MARCUS BUCHNER

WIELKI WYBÓR WSZELKICH FUTER

Grzeczna usługa. — Niskie ceny.

96 SPRINGFIELD AVENUE

12 SO. ORANGE AVENUE

B. B. PHOTO STUDIO

J. BARANOWSKI, Fotografista.

168 SPRINGFIELD AVENUE,

NEWARK, N. J.

Największy Wybór Wszelkich
FARB, OLEI, LAKIERÓW i TAPET
ŚCIENNYCH

A. S. HELDERMANN

222 PRINCE STREET

Tel. Waverly 7642

Samotny mężczyzna pragnie zapo-
znać w celu matrymonialnym samotną
niewlastę lub pannę od 25 — 30 lat.

P. SITO

286 W. Kinney Street.

M. FEDER

Jubiler-Okulista

Fonografy i rekordy we wszystkich
językach. Ceny umiarkowane.

158 FERRY STREET

STONE SHOE STORE

Wielki Wybór Wszelkiego

O B U W I A

Ceny niskie. Grzeczna usługa.

Mówimy po polsku.

128 SO. ORANGE AVENUE

blisko Jones Street

ST. ZAJĄCZKOWSKI

WSZELKIE WĘDLINY WŁASNEGO
WYROBU i WYRĄB MIĘSA

190 BELMONT AVENUE

Zawsze świeże i Dobre Lekarstwa i
Chemikalje można dostać w APTECE

McEVOYS

SPRINGFIELD AVE., róg High St.

ELEONORA KASZUBSKA

SKLEP Z CUKIERKAMI

i towary łokciowe w wielkim wyborze

544 MARKET STREET

FR. JAWORSKI

Polska Grosernia i Wyrąb Mięsa

634 GROVE STREET

Irvington, N. J.